

دوره نهم تقنینیه

جلسه ۸۲هـ

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(پنجم مذاکرات لیل از دستور)

۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۱۳ - بیست و هشتم محرم ۱۳۵۳

شماره مسلسل : ۶۳۶

قیمت اشتراك } سالیانه } داخله : ۷۵ ریال
خارجی : ۱۰۰ ریال
تک شماره : دو ریال

مطبعة مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۴ اردیبهشت ماه ۱۳۱۴ (پست و هشتم محرم ۱۳۵۳)

فهرست مذاکرات

۱ (شور اول لایحه تأسیس دانشگاه)	۱ (تصویب صورت مجلس)
۲ (تقدیم يك نظر لایحه از طرف آقای رئیس كل مباحث)	۲ (بیانات آقای رئیس الوزراء و آقای رئیس راجع به تشریف فرمالی)
۳ (مریخ و دستور جلسه بعد - غنم جلسه)	۳ (مطمحضرت همایونی به ترکیه)
	۴ (شور و تصویب لایحه مربوط به مواد تصدق استاد - چای)

(مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید)

صورت مجلس روز یکشنبه شانزدهم اردیبهشت ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند ##

سالها بلکه فرنها طول کفید و البتہ از این راه بهر دو مباحث و ملک سخارات و لطایف فاحشی وارد آید (صحیح است) بالاخره بهت باری کرد و خداوند تفضل فرمود که ایران نو و ترکیه جدید هر کدام دارای يك قائد دانشمند و صاحب اندیشی شدند که در تحت سرپرستی آنها مملکتین ایران و ترکیه را بقاعراه رفی و عالی که ملاحظه میفرمایید سوق دادند (صحیح است) بدون هوای نفس را کنار گذاشته بودند و فقط مصلحت و خیر مملکت خودشانرا در نظر داشتند (صحیح است) بسهولت دریافتند که روبه دیرینه گذشته بر ضرر هر دو مملکت	۱ - تصویب صورت مجلس] رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد . آقای رئیس الوزراء فرمایشی دارید ؟ ۲ - بیانات آقای رئیس الوزراء و آقای رئیس راجع به تشریف فرمائی اعلیحضرت همایونی به ترکیه] رئیس الوزراء (آقای فردغی) - خاطر آنبایان محترم بنحوی آگاه است که در ایام گذشته ما بین دولت و ملت ایران و دولت و ملت ترکیه نظریه و تفاهاتی با سوء نیت و اغراضی اختلاف و مشاجراتی بود که

عین مذاکرات مشروح هشاد و دومین جلسه از دوره نهم تقنینیه (مطابق قانون ۵ ارد ماه ۱۳۰۵)

دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

- غائبین بی اجازه - آقایان : خواجوی - دکتر امیر اعلم - علوی - فرشی - یات - یونس آقا و عابزاده - اورنگ - چایچی - کورس - مدد - حاج محمد رضا جهانی - دکتر برهمی -
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : امشامزاده - ایدی - افندی - اعظم زنگه - اسفندیاری - دکتر ادم - محمود آینی - پشپار - مدد - دکبلی - عمرانی

بوده است و هیچ ما بین این دو مملکت و رجبانی از برای تفال و اختلاف نیست (صحیح است) بنا بر این طرح سیاست دوستی و دوست و رفع اختلافات ریخته شد و چنانکه ملاحظه فرمودید نتایج حسنه آنها مشهود گردید (صحیح است) و باین واسطه این دو فایده معظم نظر باینکه مؤسس این اساس بودند و این شالوده را ریخته بودند و نظر بدوستی و سهیمیتی که در بین پیدا شد اشتباهی کامل به ملاقات هم دیگر پیدا کردند و مدتی بود که این اشتباهی از طرفین ابراز میشد و بالاخره چندی قبل حضرت غازی مصطفی کمال رئیس جمهور دولت ترکیه رسماً از اعلیحضرت اقدس شاهنشاه بهایوی دعوت کردند و اعلیحضرت همایونی هم این دعوت را با کمال محترمت اجابت فرمودند و بنا بر این در ماه آینده یعنی در ماه خرداد تشریف فرمائی ترکیه خواهند شد و در حدود بیستم ماه خرداد بخاک ترکیه از راه آذربایجان ورود خواهند فرمود و تقریباً در هفته آلی هیجده روز این مجالست بطول خواهد کشید و دیدن رسمی بین این دو رئیس معظم مملکتین بعمل خواهد آمد و بقین است که این ملاقات ها را این دیدار باز بدها موجب آشنایی و تحکیم روابط حسنه و موجب مزید نتایج مطلوبه است (صحیح است) چون استحضار خاطر محترم آقایان از این موضوع لازم بود عرض شد

رئیس - شاهنشاه ما بر هر امری مصمم میشوند میدانیم که آن امر با اصلاح مملکت توأم است (صحیح است) و در این مورد نیز مسلم می باشد روابط بین دو ملت دوست همچنان یعنی ایران و ترکیه که خیر و صلاح هر دو مملکت میباشد با این مسافرت تأکید و تشدید میشود (صحیح است)

مسافرت = (یعنی مفارقت ایشان) برای هر مدت کسی هم باشد بر ما شاق ردشوار است (صحیح است) ولی آرزویم آنست که تا امری حائز ضرورت و واجد اهمیت باشد طرف توجه ایشان واقع نمیشود.

دعای خیر و احساسات شاه پرستانه خود مان را بدرقه و کتب ایشان قرار داده بقا و عظمت ایشان را آرزو داریم (صحیح است - صحیح است)

(۳ - شور و تصویب لایحه مربوط به سواد مصدق اسناد سجلی)

رئیس - خبر کبیرون داخله راجع به سواد مصدق اسناد سجلی مطرح است:

خبر کبیرون

کبیرون داخله لایحه امره ۱۲۵۹ دولت راجع به سواد مصدق اسناد سجلی و اختیار اسناد سجلی را با حضور آقایان وزیر داخله و رئیس کل احصائیه مطرح و مورد شور و مطالعه قرار داده پس از مذاکرات لازمه و توضیحاتی که از طرف آقایان نمایندگان دولت امینت باشکالات موجوده و سوء استفاده هائی که بعضی از اشخاص می نمایند داده شد کبیرون داخله با موافقت کبیرون بودجه لایحه پیشنهادی را بطریق ذیل اصلاح و اینک خبر آنرا برای تصویب مجلس مقدس شورای ملی تقدیم می دارد:

ماده واحده - از تاریخ اجرای این قانون سواد مصدق کلیه اسناد سجلی و آن قسمت از دفاتر سجلی که مربوط باشخاص ذینفع است فقط در صورتی معتبر و در محاکم - محاضر رسمی - ادارات دولتی - بلدییه - موقوفات دولتی پذیرفته میشود که از احصائیه کل با شمولیت آن صادر شده باشد

بناوراق ذیل باین ترتیب تصویب میشود:

- ۱ - المثنی هائی که برای اوراق هویت صادر میشود يك ريال
- ۲ - هر گونه تمثیلی که از طرف سجلی احوال از روی مندرجات اسناد سجلی بر طبق تقاضا باشخاص باید داده شود و سواد مصدق اسناد سجلی ۳ ريال
- ۳ - کلیه اعلامیه هائی از دواخ بك ريال
- ۴ - کلیه اعلامیه هائی طلاق ده ريال

صدر اوراق هویت بجائی خواهد بود

بصرد ۱ - وزارت مالیه مکلف است عوائد حاصله از محل فوق را (بعد از وضع چهل هزار ريال منظور در جزء پنج از قسمت چهار بودجه سال ۱۳۱۳ مملکتی) برای طبع اوراق و مخارج مربوطه باین امر و تکمیل تشکیلات اداره احصائیه کل با اختیار اداره مزبور بگذارد

بصرد ۲ - کابینه تا این تاریخ تکالیف مقرر در مواد ۱ - ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ قانون مصوبه ۲۰ مرداد ماه ۱۳۰۷ احصائیه و سجل احوال کل مملکت را انجام نداده اند از تعقیب معاف و اجازه داده میشود در مدت یکسال از تاریخ تصویب این قانون باذوق و رعایت و قیاس مبادرت نمایند - پس از انقضای یکسال متخلفین بر طبق ماده ۷ قانون فوق الذکر مورد تعقیب قرار خواهند گرفت

رئیس - راپورت کبیرون بودجه در اینخصوص:

کبیرون بودجه با مشارکت کبیرون محترم داخله لایحه امره ۱۳۵۹ دولت راجع با اسناد سجلی و سواد اوراق هویت را مورد شور و مطالعه قرار داده در نتیجه ماده واحده پیشنهادی بطوری که از طرف کبیرون محترم داخله راپورت داده شده تصویب و اینک کبیرون بودجه هم بوسیله این راپورت موافقت خود را با خبر مزبور از نظر قسمت مالی آن اظهار میدارد.

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - البته این لایحه بطوری که تنظیم شده بسیار لایحه مفیدی است مخصوصاً در بصرد ۲ که

نوشته کسانی که تا این تاریخ فهمیده اند و از مدلول قانون مستحضر نبوده اند و ورقه تکثیر و وظایفشان را اجرا نکرده اند از تعقیب معاف میشوند. ولی يك جزئی نفسی دارد پیشنهادی تقدیم میشود اشخاصی که بواسطه جهالت این نهمیات و تکالیف را انجام نداده و تحت تعقیب قرار گرفته اند و محکوم شده اند ولی هنوز حکم درباره شان اجرا نشده آنها هم از اجرای حکم معاف باشند. این را بنده پیشنهاد میکنم و آقای وزیر داخله هم موافق هستند.

وزیر داخله (آقای جم) - موافقت دارم با این پیشنهاد. زیرا اسباب تسهیل کار است.

رئیس - پیشنهاد قرائت میشود.

مقام منبع ریاست دامت عافیه.

پیشنهاد میشود در بصرد دوم در سطر سوم بعد از کلمه معاف اضافه شود و نیز اشخاصی که بموجب قانون مزبور محکوم بحکم قطعی شده ولی هنوز حکم اجرا نشده است از اجرای حکم معاف خواهند بود.

رئیس - از اجرای حکم مقصود آنست که مجازات است (دکتر طاهری - بلی) پس همینطور پیشنهادی اشکالی ندارد (خبر) آقایانی که با ماده واحده بوضعی موافقت قرائت شد با اصلاح پیشنهادی آقای دکتر طاهری موافقت دارند ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هشتم و هشتم ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عدد حاضر در موقع اعلام رأی صد و چهار نفر اکثریت ۸۸ رأی تصویب شد

- اسامی رأی دهندگان - آقایان: میرزا موسی خان مرآت - سید محمد علی طباطبائی - حاج ملاعین ملک - دکتر لسانی - ساطعی - نرونی - کمالی - ساکین - دورانی - فیروز - بهرامی - احتیاری - امامی - افشار - محمود نایبی - مؤید جیدی - مطهری - دکتر امیر اعظم - سید کاظم یزدانی - امیر تیمور - دکتر ملک زاده - دکتر شیار - غیر فرزند - نواب پردی - جناب میرزا دولتشاهی - اورنگ - بنیادی - حاج محمد رضا بهبانی - خواجری - ملازی شیرازی - مقدم - احمدی - کفائی - محسن آدمی - نفا الاسلامی - پورسرتیب - حاج آقا آقا زاده - دکتر سنک - هدایت - میرزائی - بختیار - دولوی - دکتر حمیدی - منعم سنک - مرانی - محمودی - فرامانی - میرزا طبعان وکیل - حسین - میرزا باس - طالش خان - طباطبائی - دید - فرعی - انصاری - طهرانی - نریج - نوبخت - شریعی - دکتر طاهری - دادور - مرآت - آصفی - دکتر شیخ - ملک مدنی - روحی - نیکبورد - لاریجانی - رفیقا - ناصری - دکتر احتشام - زدهی - آقا رضا آدمی - منصف - دستغیب - دکتر نزل ایلی - میرزا کمالی - میرزا محمد خان وکیل - زاهدی - بیات ماکو - شیرازی - زهری - بنامی - کازرونیان - پارسا - ارکانی - لیوانی - هزار جزئی - امیر ابراهیمی - دکتر ادم - محمد منبانی

۴ - شور اول لایحه تاسیس دانشگاه
 رئیس - لایحه تاسیس دانشگاه - شور اول و مذاکره در کلیات است. آقای طباطبائی دیبا.
طباطبائی دیبا - بنده راجع بکلیات این لایحه موافقم و تمام آقایان نمایندگان مجلس هم موافقت دارند و حقیقتاً میتوان گفت یکی از برجسته ترین اقدامات و خدمات دولت حاضر مخصوصاً آقای کفیل و زارنمعارف است در ممالک مانا امروز دانشگاه این مؤسسه نبود از این جهت محصلین ما محتاج بودند که برای تحصیل علوم عالی بخارج بروند امیدوارم در آینه بوسه این مؤسسه بکلی رفع احتیاج شود و محصلین ما بمدار این در همین مؤسسه عالی مشغول تحصیل بشوند از حیث اساس بنده عرض ندارم ولی یکی در قفره مطلب بود که می خواستم تذکر بدم و آن این است که در این لایحه راجع به پروگرام دانشگاه ذکری شده است بنده عقیده ام این است که در پروگرام دانشگاه ها باید یک توجه مخصوص کرد چنانچه مکرر در مجلس گفته شده کلیه راجع به پروگرامها باید توجه مخصوص بهدول بود. آقای کفیل معارف از فراری که شنیده ام راجع به پروگرام یک توجه خاصی دارند و یک تریبانی هم داده اند که فعلاً در شورای عالی معارف مطرح است. عیالاً راجع به پروگرام این دانشگاهها بنده عقیده ام این است که باید یک پروگرام معلوم و معینی باشد مخصوصاً از حیث کتب و تعیین آنها وزارت معارف باید توجه مخصوصی داشته باشد مثلاً علوم معقول و منقول علوم طبیعی و ریاضی باید فهمید کدام کتب را باید اختیار نمود و به محصل آموخت. این خیلی اهمیت دارد. بنده عقیده ام این است باید یک کمیسیون خاصی معین شود برای تعیین کتب و الا ممکن است با توجه بهم. لذا بنده عقیده ام این است که معین شود مثلاً از معقول محصلین چه کتبی را باید تحصیل کنند و از منقول کدام کتب را و همین طور از ریاضی و طبیعی. این کار باید در شورای عالی

معارف حل شده و بموقع اجرا گذاشته شود. بکسی هم راجع به امتحانات - بنده بی مناسبت نمی دانم که در این موقع بمرض برسانم که مسئله امتحانات تا امروز کلیه در مدارس یک تریبی است که حقیقتاً اسباب زحمت محصلین است امتحانی که امروز در مدارس از محصلین می شود امتحان از اول تا آخر است و این خیلی اسباب زحمت است بنده عقیده ام این است که امتحانات محصلین باید هفته بهفته یا ماه به ماه یا سه ماه به ماه باشد که در این مدت آنها را امتحان کنند و نمراتشان را گرفته و معدلش را مآخذ قرار دهند و در آخر سال دیگر محتاج به امتحان عمومی نباشد. زیرا این حقیقت اسباب زحمت است بلکه بعضی از محصلین حقیقتاً مریض شده اند. با این امتحانات سختی که هست باید امتحانات دروس چند ماه گذشته و پیش را هم که تحصیل کرده اند بدهند در صورتی که اگر آنطوری که عرض کردم باشد بهزات و اسباب زحمت هم نیست.

کفیل و زارنمعارف (آقای حکمت) - در خصوص پروگرام ها بطور کلی همان طور که فرمودند وزارت معارف مشغول اقدام است اما راجع بدستور دانشگاه ها اگر آقای دیبا مراجعه بفرمایند بماده پنج. در آنجا لید شده است که این کار از وظائف شورای دانشگاه است که تریب تحصیلات دانشگاه ها را معین کنند و چون آنها تخصص دارند بهتر می توانند معین کنند در خصوص امتحانات هم امتحانات نهائی در تمام دنیا معمول و متداول است و روی میانی علمی هم هست و اگر ما بخواهیم تغییر بدهیم بر خلاف قواعد علمی بوده و آن منظور واقعی را بدست نمی آوریم معذک در هر ممالکتی بالتضای آب و هوا یک تغییرات محل می دهند آن را هم وزارت معارف در نظر خواهد گرفت و با مشورت شورای عالی معارف که اطلاعات دارند تریبی در نظر خواهد گرفت.

رئیس - آقای دکتر ملک زاده
دکتر ملک زاده - در این موقع که لایحه دانشگاه مطرح است بنده خصوصاً از حضور آقای رئیس الوزراء استغاده

میکنم چون ایشان همیشه از سلك و سلسله دانتر پروران هستند البته همین طوری که این جا تذکر داده شد این لایحه با کمال سرعت در مجلس تاقی شده و یکی از قدهائی است که در پیشرفت معارف ممالکت برداشته شده و حقیقتاً اونیورسیتیه مظهر مراتب علمی و دانش ممالکت است قسمتی را که میخواهم بمرض برسانم این است تیر واضح است که از برای تاسیس هر کارخانه و بکار انداختن هر مؤسسه البته باید مواد اولیه که برای این مؤسسه مناسب است تهیه نمود تا اینکه نتیجه مطلوبه از آن مؤسسه حاصل شود. برای اینکه نتیجه کامل از دانشگاهها یا مدارس عالی یا اونیورسیتیه گرفته شود دو چیز لازم است یکی تهیه عمل و یکی هم معلم. تهیه معلم آسانتر است بجهت اینکه در داخله ممالکت میتوانیم معلم تهیه کنیم ولی چیزی را که نمیشود تهیه کرد عمل است بواسطه اینکه محصل مدارس عالی البته هر شاگرد و لاکردی می تواند باشد. و برای ورود در مدارس عالی شانزده سال یا زده سال تحصیل لازم دارد در صورتیکه محصل ساعی باشد آنوقت چرخ مدرسه بواسطه داشتن محصلین کافی بکار می افتد. محصلینی که وارد مدارس عالی میشوند باید مدرسه ابتدائی را تمام کرده باشند. تحصیلات متوسطه را هم تمام کرده باشند تا بتوانند وارد مدارس عالی شوند چیزی که بنده در اینجا مخصوصاً خواستم نظریات دولت راجع بکنم راجع بمدارس ابتدائی و متوسطه است که برای مدارس عالی شاگرد و محصل تهیه میکنند بطوری که وزارت معارف کاملاً باین نکته توجه دارند از چند سال قبل باینطرف یکمده از مدارس ابتدائی در بعضی از قراء و قصبات ممالکت تاسیس شده است و کلاس اول در سن شده و باینجا کلاس اول که تاسیس شده همینطور تعقیب شود در سال دوم بکلاس دوم و سال بعد بکلاس سوم تا اینکه مدارس چهار کلاسه که منظور نظر است تاسیس و دائر شود و اشخاص دارای سواد و اطلاعات کافی ابتدائی بشوند بعد کسانی که خواسته باشند وارد

متوسطه و دارای معلومات بیشتری شوند بشوند و آنتهایی که میخواهند بروند بی کار خودشان بروند. بنده شنیده ام يك عده از این مدارس که تاسیس شده چندین سال است الان در همان کلاس اول متوقف مانده و از کلاس اول تجاوز نکرده بعضی ها بکلاس دوم هم رسیده ولی بعضی ها الان چهار پنج سال است در فلان دهکده مدرسه تاسیس شده ولی همان يك کلاس اول را دارد و تجاوز نکرده تصدیق میفرمایید که این يك چیز ناقصی است. بنده توجه آقای رئیس الوزراء و هیئت محترم دولت را جلب میکنم. چون از استناعات وزارت معارف خارج است بجهت این که يك بودجه و وسائل میخواهد که کلاس دوم و آنتهایی که دوم دارند کلاس سوم و همینطور به بالا تاسیس کنند گویا عده مدارس هم خیلی زیاد و مستلزم مخارج خاصی است عرض دوم راجع به مدارس متوسطه است بر طبق احصائیه که در محله سالیانه وزارت معارف منتشر شده و از نظر محترم آقایان گذشته کلیه محصلین فارغ التحصیل مدارس متوسطه ما در حدود سیصد و کسری در تمام ممالکت بوده و با کمال تأسف میتوانم عرض کنم که در بعضی ایالات بزرگ ایران عملی که تحصیلات متوسطه اتی خانه پیدا کرده باشد نداشتیم و بعضی از شهر های مهم ایران اصلاً مدرسه متوسطه ندارد مخصوصاً بکسی دو نفر از نمایندگان به بنده تذکر داده و گفته اند که ما مجبوریم اطفالان را برای اینکه وارد مدرسه متوسطه شوند بطهران بفرستیم و این مستلزم يك مخارج زیاد و جدیدی است و به علاوه يك اشکال دیگری هم در کار است که در طهران زندگانی محصلین مشکل است در بین الهمالین توجه آقای کفیل وزارت معارف را جلب میکنم باین نکته که واقفاً برای محصلین که از خارج برای تحصیل می آیند باید يك فکری کرد و يك وسائل مخصوصی که در همه جای دنیا معمول است از قبیل پانسیون هالی که تحت نظر وزارت معارف باشد تهیه کرد که واقفاً با آسایش خینالی اینها

بنوانند در طهران تحصیل کنند آقایان این نکته را توجه فرموده اند که حتی در بعضی از شهرهای بزرگ مدرسه متوسطه ندارد و البته هم برای اینکه آن کارخانه بزرگی که دولت در نظر دارد یعنی اونیورسیتیه بکار بیفتد و نتایج مطلوبه از آن حاصل شود و مملکت دارای عالم شود و هم از نظر ولایات و اهالی آنجا تاسیس مدرسه متوسطه کمال اهمیت را دارد ضمناً حالا که لایحه وزارت معارف مطرح است می خواهم این نکته را هم بعرض برسانم که شاکردانی که از مدارس متوسطه ولایات بیرون می آیند با شاکردانی که از مدارس متوسطه طهران بیرون می آیند هم قوه نیستند بنده خودم در امتحانات دیده ام که آنها قوه شان بمراغب کمتر از شاکردانی است که از مدارس متوسطه اینجا بیرون می آیند این است که از امتحانات و کنکور ها و چیزهایی که هست آنطوریکه باید بهره مند نمیشوند. علتش این است که بیشتر از معلمین خوبی که داریم اینها در مرکز هستند و کمتر میخواهند بولایات بروند و معلمینی که در ولایات داریم آنطور دارای مقام و تجربه معلمین مرکز نیستند مثلاً وکلای کرمان شاهدند که مدرسه متوسطه کرمان تا دو سال قبل خیلی بد بود و در نتیجه فرستادن يك نفر شخص منحصص بریاست و در حقیقت معلمی آن مدرسه عجزالتاً وضعیت مدرسه متوسطه کرمان فوق العاده خوب و امیدبخش است (مؤید احمدی - صحیح است) البته در مقابل این تقاضای بنده که من میدانم هم دولت هم وزارت معارف با بنده شریکند که مدارس متوسطه ابتدائی زیاد بشود يك جوابی داده میشود که بودجه نداریم و بودجه فعلی که کمال مساعدت را دولت کرده است و يك مبلغی دولت اعتبار داده است که صرف تاسیسات جدید بشود که حقیقتاً جای تشکر است فقط این تاسیسات امروزی را نمیتواند راه ببرد و البته این مستلزم يك مخارج زیادی است برای این که ما موفق بشویم که هم در این مدارس ابتدائی کلاسهای جدید تاسیس کنیم و هم مدارس متوسطه در اغلب شهرها تاسیس کنیم بمقیده بنده باید

بمعارف ایران غیر از راه بودجه دولتی از يك راههای دیگری هم کمک بشود که تعلیم و تربیت پیشرفت نماید. بمقیده بنده بهترین طرقی که باید مورد توجه دولت واقع بشود هم بطوری که در اغلب از شهرهای بزرگ دیگر میکنند و معمول به است مدارس ابتدائی را در شهرها بلدیه ها اداره میکنند و هم بطور طرق دیگر را که البته دولت باید در نظر بگیرد که باین وسیله يك اندازه موجب پیشرفت معارف و تاسیس مدارس ابتدائی و مدارس متوسطه بشود این قسمتی بود که بنده میخواستم عرض کنم.

کفیل وزارت معارف - خبلی بنده تشکر میکنم که بعضی از نکاتی که مبتنی به وزارت معارف است آقای دکتر مالک زاده فرمودند و در حقیقت عمدهای کردند باوزارت معارف من جمله یکی از مسائل مبتنی به همان موضوع مدارس ابتدائی جدید التاسیس است که اگر حساب چند سال قبل را که تاسیس شده بکنیم قدیم التاسیس شده چون چند سال است مانده است و هنوز ادوار تحصیلش کامل نشده است در همدلته این موضوع محل توجه و نظر وزارت معارف واقع شد و البته تصدیق میفرمائید که يك سال تحصیل را نمیشود از سر استفاده کرد یعنی تا این مدارس که يك کلاسه یا دو کلاسه است چهار کلاسه یا شش کلاسه بکنیم قبل استفاده نخواهد بود بنابراین بامشورت با هیئت دولت يك نقشه پنج ساله تهیه شد که در عرض مدت پنج سال بتوانیم این مدارس فعلی را که يك کلاسه است در قراء و قصبات برسانیم به شش کلاسه و از برای سال اول هم يك قدمهائی برداشته شده و آقایانی که در کمیسیون بودجه هستند ملاحظه میفرمائید و مخصوصاً در این قسمت تشکر میکنم از بعضی از آقایان و بلدیه های بعضی از ولایات که همراهی کردند باوزارت معارف و در این راه مساعدت کردند زیرا بر حسب حساب دقیقی که مبتنی بر احصائیه است اگر بخواهیم این مدارس را يك مدارس شش کلاسه کامل بکنیم در شهرها و چهار کلاسه بکنیم در قراء در

حدود مقصد و پنجاه هزار تومان خرج دارد و اگر نخواهیم يك مدارس دیگری جدیداً تاسیس کنیم در قصبات و قرائی نظیر اینتهائی که مدرسه دارند از روی حساب صحیحی که شده است بدون اینکه بخواهیم فوق العاده بمسئولیتش بدهیم سه میلیون خرج دارد و این يك چیزی است که بایستی بتدریج انجام بگیرد اما در قسمت مدارس متوسطه ولایات و اینکه فرمودند چرا در بعضی شهرها مدارس متوسطه نیست و اگر هست دو سال است و دوره دومش تاسیس نشده است علتش را خود ایشان بیان فرمودند که شاکردانی که از آن مدارس بیرون می آیند هم قوه نیستند با شاکردان مدارس طهران و علت هم این بوده است که معلم بقدر کفایت نبوده است و همان طور اشخاصی که در مدارس متوسطه مرکز تدریس میکنند ما نمیتوانیم برای ولایات استخدام کنیم یعنی عده بقدر کافی نداریم و همین علت عدم تساوی معلومات معلمین در مدارس متوسطه مرکز و ولایات سطح معلومات حاصلین هم تفاوت پیدا کرده است بنا بر این حاصلین مدارس متوسطه ولایات و قفارغ التحصیل های مدارس متوسطه ولایات را نباید بامدارس متوسطه مرکز مقایسه کرد بلکه باید با مدارس متوسطه مرکز در چند سال قبل مقایسه کرد آقایان نمایندگان محترم مسبق هستند که در غالب شهرها که مدارس متوسطه هست تازه يك سال است یا دو سال است که دوره اش تکمیل شده آنها را مقایسه فرمائید یا وقتی که دوره مدارس متوسطه در طهران تکمیل شد و امیدوار هستم بنده که با اجرای قانون تربیت معلم و تاسیس دانش سراهای عالی و مقدماتی و مراجعین محصلینی که برای تعلیم و تربیت بخارج اعزام شده اند از این فقر رجال و فقر معلم که مبتلا هستیم تا حدی خلاص شویم و برای ولایات هم معلمین لایق بفرستیم و در نتیجه سطح معلومات مدارس متوسطه ولایات هم مساوی شود با سطح معلومات حاصلین مرکز

بعضی از نمایندگان - کافی است

میرزا آقایی - بنده اجازه خواسته ام.
رئیس - اجازه خیلی از آقایان خواسته اند آقای دکتر طاهری و دشتی و ملک مدنی بعد خود آقا اگر میفرمائید کافی نیست امتحان میکنیم. آقایانی که مذاکرات را کامل میداند قیام فرمائید.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. آقایانی که با ورود در شور موافقت دارند قیام فرمائید.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود:

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت معارف اجازه میدهد مؤسسه بنام دانشگاه برای تعلیم درجات عالی علوم و فنون و ادبیات و فلسفه در طهران تاسیس نماید.

رئیس - آقای طهرانی

طهرانی - اگر چه در کلیات بقدر کفایت مذاکره شد و آقای کفیل وزارت معارف هم توضیحاتی دادند بنده فقط خواستم توجه آقای کفیل معارف و آقای رئیس الوزراه که تشریف دارند باین نکته جلب کنم حالا که بمحده دانشگاه در مملکت تاسیس میشود و برای تربیت علوم عالی و تربیت معلمین برای آموختن علوم عالی زحمت کشیده میشود بنده میخواستم متوجه کنم آقای کفیل معارف را که بکفایتی وقت کنند در استخدام معلمین که از خارج می آورند البته دانشگاه معلم میخواهد برای قسمت طب برای قسمت شیمی و قسمتهای دیگر تمام رشته ها يك معلمین عالی مقامی میخواهد که حاصلین را که شما به آنجا میفرستید دیگر از اعزاز محصل بزرگ در بعضی قسمتها بی باز شوید و حقیقتاً از تاسیس دانشگاه فایده ببرد و اخیراً البته ملاحظه شد خود دولت هم این مسئله را متوجه است شاید همه مردم هم متوجه شدند که ما در مملکت بدون هیچ ملاحظه بنده عرض میکنم که طبیب عالی داریم؛ جراح عالی نداریم (همه نمایندگان)

چرا نداریم (۱۴) اجازه بدهید بنده عرض را بکنم. بنده منظورم طبیب عالی است آقایان خیلی جمله نکند منظورم این نیست که طبیب نداریم یعنی آن پروفیسور عالی مقامی که احتیاج دارد مملکت ما در مملکت موجود نیست بان درجه (یعنی از نمائندگان - هستند) خیلی خوب بنده نمیدانم...

رئیس - آقایان دقت کنید.
طهرانی - همینطور در قسمت شیمی در قسمتهای دیگر شما يك پروفیسورهای عالی مقامی در مملکت ندارید بنابراین استخدامی که از معلمین خارجی میشود دقت شود که از اشخاص عالی مقام و اشخاصیکه بدرجه خود خوب تعلیم دیده اند و علم تربیت کنند برای آینده از این قبیل اشخاص انتخاب بشوند منظور من این بود حالا که این دانشگاه تاسیس میشود برای استخدام معلمین خارجی خیلی دقت بشود که واقفاً پروفیسورها و اشخاص عالی مقام انتخاب شوند که واقفاً اهل مملکت از آنها استفاده کنند شده نظرم این بود که بکسی جمله کنم یا حرفی داشته باشم اخیراً در خیلی از قسمتهای جراحی دیده میشود که خیلی خط و خطاهائی میشود و اگر چه واقفاً این طور است که در مملکت هست پس چرا اعزام عمل به فرنگ میکنیم پس چرا يك نتیجه آقایان نمیدهند چرا این قدر پول مملکت در خارجه برای تربیت اشخاص صرف میشود؟

رئیس الوزرا - برای مدرسه اعزام از این که ابتدائی باشد یا متوسطه یا عالی ضرورت معلم خوب مهم است اگر بنا باشد که مدرسه معلم خوب نداشته باشد با نبودن مساوی است شاید نبودنش هزاست و این تذکری که ایشان دادند مسلم است و البته دولت و وزارت معارف هم در نظر دارند و معام برای مدارس از خارجه و چه از داخله معلمهای عالی مقام تهیه خواهد شد این نکته که ایشان اظهار کردند همانطور که گفتند منظورشان این بود که به اطباء این مملکت لوهین بشود ولی بنده معتدك محض تذکر عرض میکنم که اتفاقاً از تمام مؤسسات علوم این مملکت که البته سابق بر این ناقص بوده و روزه ترقی و تکامل گذاشته

رشته طب از همه بیشتر ترقی کرده و امروز ما بجهت يك اطباءی که خیلی صحیح و حسابی هستند و میتوانند در ردیف اطباء اروپا واقع شوند داریم این که میفرمائید اگر دانشم چرا به اروپا اعزام میداریم همیشه این طور بوده است و خواهیم فرستاد اگر توجه بفرمائید نه تنها ما شاگرد و عمل باروپا میفرستیم در مملکت اروپا هم که خودشان تقریباً همه در عرض هم دیگر هستند از حیث دانش و تقریباً از حیث تمدن و علوم هم قوه هستند الان هم این مسئله معمول است از آلمان فرانسه از فرانسه با آلمان همین طور شاگرد می فرستند و عمل میکنند و می آیند امروز علم يك چیزی است که يك مرکز واحد ندارد و حالا واقفاً باعث پیشرفت تمدن عالم است که علم يك مرکز معینی ندارد چه در اروپا چه در امریکا و چه در آسیا هر روزه سعی میکنند که از معلومات و اکتشافات جدید یکدیگر استفاده کنند و تحقیقات کنند و آن اکتشافات را به یکدیگر ارائه بدهند و همه از هم دیگر اقتباس و استفاده کنند راست است که جرائد و مجلات هم هست و نوشته میشود ولی ملاقات ها و دیدن دارالعلوم ها و دانشکده ها برای مملکت ما مفید است ما که البته هر قدر هم که تعقیب کرده باشیم چه در رشته های دیگر و چه در طب که ترقیات ما بیشتر از دیگران هم بشود باز هم بقدر کفایت نداریم و باز محتاج هستیم که برویم و به بینیم. بعلاوه يك چیز دیگری عرض کنم گفته میشود که اگر جراح خوب داریم چرا اشتباه شده و يك وقتی يك شخصی در زیر عمل مرد عرض کنم مگر نشنیدید و تصور میفرمائید که در جاهای دیگری که اطباء خیلی عالی مقام دارند مگر مریض زیر دست طبیب نمیرود؟ خیر اتفاق می افتد گاهی اوقات هست که طبیب تقصیر هم ندارد گاهی هم اشتباه میکند برای همه کس هم اشتباه هست این را بنده عرض میکنم که اطباء و جراحان جری شده که احتیاط نکنند و مریض را زیر دست خودشان بکشند ولی برای

اینکه اعلام میکنم که اگر يك وقتی يك مریضی زیر دست يك طبیبی مرد را زیر دست يك جراح مرد گذاشتند و جراح آن طبیب و جراح باشد و این که گاهی ملاحظه می فرمائید که ما مجبور میشویم مرخامان را باروپا و ممالک خارجی بفرستیم گذشته از این که ابتکار در جاهای دیگر هم معمول است برای این است که يك وقت می بینید که يك شخص متخصص مخصوص پیدا می شود در يك رشته که اتفاقاً در آن موقع و آن زمان در يك مملکت دیگری است و علاوه بر این ما اسباب کارمان هم در این جا ناقص است بسیاری از ممالک هستند که بسیاری از مرضائی که از آنجا برای معالجه میبرند بخارجه نه برای بودن طبیب خوب بلکه اسباب کار در آنجا ناقص است بیشتر از این بابت است که اسباب و لوازم برای آن کار و عمل آن چیزهائی که لازم است نیست البته در این قسمت هم دولت اهتمام کرده و میکند و اسباب کار را در این جا فراهم میکند ولی امروز علم طوری محتاج اسباب است و آلات و ادوات در مقابل علم و معالجات و طبابت و سایر چیزها بقدری بسط پیدا کرده است که البته بزودی در ظرف یکسال و دو سال از برای ایران هر قدر اهتمام کند اسباب و وسائل فراهم نخواهد شد و آن دستگاههائی که در جاهای دیگر هست و شاید در همه جا هم بدرجه کمال نیست برای ما فعلاً فراهم نیست و البته بعد کم کم فراهم می شود پس مقصود بنده رفع این اشتباه بود که اگر ما شاگرد بفرنگ میفرستیم صرف برای این نیست که خودمان نداریم معلم نداریم یا طبیب نداریم بواسطه این است که کم داریم و بواسطه این است که مخصوصاً اسباب نداریم آنچه انشاء الله اسبابش فراهم خواهد شد و مخصوصاً این لوازم که پیشنهاد مجلس میشود در این موقع برای این است که این نقایص خودمان را تکمیل کنیم.

رئیس - آقای کالی
کمالی - عرضی که بنده در این لایحه داشتم يك

مقدار بیش را آقای طهرانی فرمودند ولی من چون بلسان خودم میگویم طور دیگر میگویم گویا جای انکار نباشد که ما پایه معارف را خیلی پائین گرفتیم و از همین رو بوده است که نتیجه مطلوبه از علم را نبرده ایم حالا این لایحه که آمده است بنده می خواهم از آقای کفیل عزم معارف خواهم کنم که اگر ممکن است پایه معارف را بالاتر بگیریم این لایحه را بنده دیدم برای اسباب و معلمین اینجا درجه دکتری قابل شدن باید بدیهی است که وقتی معلمین دکتر بودند وقتی معلم طب پروفیسور نباشد شاگردانی که بیرون میدهند دون رتبه آنها هستند پس بنده گفتم میگویم خوب است ولو اینکه خرج بیشتری هم میشود اما معلمین را با درجه پروفیسوری بیاورند و بیکه شاگردان آنها دکتر قطعی یعنی دکتر حسابی باشند و جز نظامنامه هم قید کنند عملی که از دانشگاه بیرون نیایند پس از فراغت از تحصیل اگر بخواهند در دانشگاه تدریس بکنند نمی تواند مگر اینکه در خارج بقدری تحصیل نشان را ادامه بدهند که شورای دانشگاه آنها را برتبه پروفیسوری بشناسد و يك قسمت هم با اطلاعائی که آقای کفیل محترم معارف در این قسمت ها دارند با اینکه زاید میدانم باز عرض میکنم آن پروفیسورها نباید اشخاصی باشند که خودشان بخودشان درجه پروفیسوری بدهند باید طوری باشد که شور اهالی که برای این کار تشکیل می شود آنها را بدرجه پروفیسوری بشناسد بعلاوه ما اگر بکتابهای قبل از مقول مراجعت کنیم کلمه اسناد را بجای پرفیسور استعمال میکردند آقای رئیس الوزرا که در این چیزها خیلی اطلاع دارند میدانند که بالاتر از اسناد چیزی قابل بودند بیهنی که نویسنده زیر دست است و وقتی می خواهد از ابصره ممکن اسم ببرد بگوید اسناد و عمل را بالاتر از اسناد بچیزی اسم نمی برد دیگر اینکه ما امروز چون در زیر سایه توانای علم دوستی هستیم که این قدمها را خیلی آسان میتوانیم برداریم بنده تصور میکنم که این لایحه اگر همینطور بگذرد چیز زیادی تری از

دار الفنون حاضر بنا شده باشیم در صورتی که اینجا باید
 بها و کثر بدهد یعنی آموختن را منحصر در فنی که در اروپا
 هم که برود آنها را منحصر به همانند اگر آنها را
 بدهد بد نیست اگر من بعد پس باید درجه معلومات
 و پایه معارف را بکنند و بالا تر از این ببریم و بالاخره
 يك جهانی ببریم که بدرمان بخورد و يك نکته دیگر اینکه
 هر قسمت طبیعی چرا مستقیماً از شیمی اسم نبرد این
 واحد طبیعی فرو برده اند یا کوچککی کرده اند و در
 دروا سازی فرو رفته بالاخره یا شیمی یا هر چیز ما باید
 نگاه کنیم به بولیم چه چیز بول مملکت ما را زیاد میبرد
 معارفی ما راه وصول بآنها باید باز بگیرد ما به شیمی و
 میکابیک خیلی احتیاج داریم بول زیاد میدهم باید راه
 آرا یاه بگیریم اگر با همکاری تجاری زیاد بول می دهم
 باید فلسفه و ادبیات را عقب بیندازیم و آهنگری و نجاری
 را بناد بدهیم خلاصه باید ببینیم ما بطارچی ها در سر
 چه چیز بول زیاد میدهم دادگده آن چیز را برای ما
 درست کنند.

کلیله و لیلی معارف در اساس مطلب البته فرمایشات
 نهانده محترم متجرب است باید حتی المقدور سعی کرد
 که پایه علم و معلومات در مملکت بالا برود و هر چه
 زودتر و بهتر اشخاص متخص در مملکت تربیت بشوند
 ولی این يك لایحه ایست چنانکه در مقدمه اش هم تذکر
 داده شده قانون اساسی دانشگاه است و در قانون اساسی
 دانشگاه داخل جزئیات و مواد فرعیه نباید شد مسائل
 فرعی را باید واگذار کرد بیه قوانینی که بعد ها تقدیم
 میشود پایه نظریات مورد شورای دانشگاه و دانشگاه ها
 و ملاحظه می فرمائید که استقلال لای می هم بآنها داده
 شده است و باید هم داده شود زیرا که از اشخاص مطلق
 تشکیل میشود حالا اگر چنانچه ما میخواهیم در ضمن این
 قانون مواردی که باید در هر يك از دانشگاه ها تدریس
 بشود بکنیم امروز نمی توانیم زیرا با این توسعه عظیمی
 که برای علم در دنیا حاصل شده علم بشعبه عدهای تقسیم

شده در هر اوپورسپه در دنیا که ملاحظه می فرمائید
 رشته های مختلف هست که بهر رشته درجه دکتری درجه
 پرورسوری درجه لیسانس داده میشود همان شیمی که
 آتای کنالی فرمودند انواع و اقسام دارد منحصر بشیمی
 دروا سازی نیست رشته های مختلف دارد درجات مختلف
 دارد سرتیغی کاهای مختلف در قسمت های شیمی داده
 میشود و این علوم طبیعی شامل فیزیک و شیمی و سایر
 علوم طبیعی هم خواهد بود در فاکولته علوم طبیعی سی
 رشته مختلف تدریس میشود و همه اش هم بدرد مملکت
 می خورد ولی جای ذکر آنها اینجا نیست باید موافقت
 فرمائید قانون اساسی دانشگاه تصویب بشود البته وقتی
 که پروگرام داخلی آن تنظیم می شود نظامنامه های داخلی
 آن تنظیم می شود مراعات خواهیم کرد آقایان نمایندگان
 هم بما کمک خواهند کرد و طوری خواهد شد که این نظریات
 آتای کنالی هم رعایت شود.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کالی است.
 عراقی - بنده مخالفم.

رئیس - فرمائید
عراقی - فقط نظریه بنده از مخالفت با شکایات
 مذاکرات استفاده ای بود که این عرض را بجمع بکنم
 راست است که ما اطباء کامل نداریم یعنی زیاد نیستند
 حالا نمی خواهم از طباطبائی که در مجلس هستند تعریف
 کنم برای اینکه باهمللاج ربا میشود در حضورشان ولی
 این را عرض میکنم که ما اطباء خوب در مملکت داریم
 طباطبائی که باهمللاج دارند و معلوم معالجه مرض هستند از جراح
 و غیره مثل همان الذوله کمتر پیدا میشود مثل همان الذوله کمتر
 پیدا میشود و از آتای امیر اعظم آتای حکیم الدوله و دیگران که اینجا
 تعریف دارند عرض نمی کنم طباطبائی خوب داریم منتوی
 باید کلت کم هستند و باید زیادتر باشند ولی اینها که
 هستند بسیار خوب هستند.

رئیس - آقایان که مذاکرات را کافی می دانند بیام
 فرمایند
 (اکثر قوام نمودند)

رئیس - معارف می عود کالی. است ماده دوم فرائض
 می شود
 ماده دوم - دانشگاه دارای شعب ذیل است که خریک
 از آنها موسوم به دانشکده خواهد بود:
 ۱ - علوم معقول و منقول - ۲ علوم طبیعی و ریاضی
 ۳ - ادبیات و فلسفه و علوم تربیتی - ۴ - طب و دروا
 سازی و دندان سازی - ۵ - حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی
 ۶ - فنی
 دانش سوره های عالی ممکن است از مؤسسات دانشگاه
 همب دوند و نیز ممکن است مدارس و مؤسسات دیگری
 بوسی الاقتضاء بدانشگاه منضم گردد.

رئیس - آتای مؤید احدی
مؤید احدی - البته من باین دارم همه آقایان
 نمایندگان که سالهای سال آرزو داشتند این مؤسسه در
 ایران تاسیس بشود همه با کمال خوشوقتی با این لایحه موافق
 هستند این است که بنده ملاحظه کردم در کلیات و در ماده
 اول اگر مذاکراتی شد همه در واقع موافقت بود منتهی
 نظریاتی داشتند که تذکر بود و البته همینطور که در
 ماده آخر نوشته شده که نظامنامه با حضور کمیسیون
 معارف مجلس شورای ملی تنظیم می شود این نظریاتی که
 آقایان داشتند که پروگرام چه شکل باشد تنظیمات
 چه شکل باشد اینها در نظامنامه و پروگرام نید خواهد
 شد لکن يك نکته ای را آقای دکتر ملک زاده فرمودند
 که بنده را متوجه بيك نکته دیگری کرد فرمایش آتای
 دکتر راجع باین بود که علاوه بر این تربیت وزارت
 معارف از قسمتهای دیگر هم استفاده کنند و مدارس را
 زیاد کنند بنده واضح حرف میزنم چون حایفاً اگر راجع
 بمدارس قدیمه صحبت میشد صلاح می دانستند مداخله
 در این کار بکنند با اینکه در قانونی که در ۱۳۲۹ لغوی
 از مجلس گذشته اجازه داده شده است بوزارت معارف و
 اوقاف که اوقاف را در قسمت جمع و خرج نظارت بکنند
 که بمعارف مقرون برسد و ما در ایران موفقانه زیادی

داریم که مخصوصاً وقف شده است برای تعلیم و تربیت ،
 مدارس ساخته شده است برای تعلیم و تربیت و بنده
 ظاهراً بتوانم برای شما بشمارم مدوسه داریم که سالی سی
 هزار تومان بیست هزار تومان به تفاوت عایدات
 دارد که در وقتنامه اش هست برای تعلیم و تربیت
 و اگر اشکالی هم در سابق بود روی این پروگرام
 آن اشکال میبود بعلت اینکه ما در اینجا اول توشیح
 علوم معقول و منقول و اینها مطابق نظر واقعین حایق
 است وقتی يك ملكی را برای يك مدرسه وقف کرده است
 و مدرسه بنا کرده است در وقتنامه هم نوشته است که
 اینها صرف تربیت و تعلیم علوم معقول و منقول و ادبیات
 بشود شامل این ماده است از این جهت بنده در ماده اول
 اجازه گرفته بودم اینجا که منحصر کرده بطهران میخواهستم
 استدعا کنم در شهرهاییکه واقفاً مدارس دارد که
 سالی پنجاه هزار تومان چهل هزار تومان سی هزار تومان
 عایدی دارد وقف بر همین موضوع هم هست آنها را
 هم وزارت معارف مطابق این پروگرام اداره کند و این
 نظر را بسط بدهند برای آنها حار اگر کم آمد از بودجه اش
 بدهد این نظر بنده است که این مسئله را توسعه بدهند
 و در همه جا مدارس عالی ساخته پاکیزه با کتابخانه ها
 با عایدات موقوفات هست دولت اینها را صرف نظر بگیرد
 هر بودجه هم اگر دارد بدهد همینطور که در این
 مدرسه میدهند و حال آنکه بنفیده بنده کمر تدارک این
 تذکری بود که بنده داشتم و عرض کردم.

کلیله و لیلی معارف - بنده استفاده میکنم از موقع
 تذکری که دادند که وزارت معارف توجه برشته علوم
 معقول و منقول دارد مختصری عرض کنم وزارت معارف توجه
 مخصوصی باین مدارس علوم معقول و منقول دارد و این مدارس
 را هم خیلی مهم میدانند زیرا مطابق است با آن کالی فکری ملک ایران
 مال خود ملک ایران است پس بیگانی ایران است از خارج
 بیامده است باید آن را نگاهداشت و همینطور که
 این مدارس بوده است که در آنها با ابوغلی ها میخواهند
 لغیر ما تربیت شده اند باید اینها را نگاهداشت که در آیه

هم چهارم بیرون بیاورد و مدارس همان است استعداد هم از میان گرفته و سایر وسایل و اسباب را باید فراهم کرد در وقت علوم معقول و منقول نظر وزارت معارف این است که يك رشته مقدماتی با اصطلاح جدید متوسطه و يك رشته مؤخرانی با علمه تاسیس کند البته با بودجه های قبله که در ولایات در دست است از عایدات اوقاف همیشه وقت عالی را در تمام ایران درست کرد باید مطالعه کرد و مطالعه کرد این نظرمان این است که در چهار جای پنج جا که ممکن است قسمت عالی را مطابق همین تریبی که در طهران برای مدرسه علوم معقول و منقول یعنی مدرسه عالی - چهار در نظر گرفته ایم تأسیس کنیم که فارغ التحصیل های آن مدارس دارای همان دیپلم و درجه ای بشوند که آنها هستند و این منبع از این نیست که مرکز دانشگاه در طهران باشد ولی شش در ولایات باشد فارغ التحصیل که از مشهد یا شیراز یا کرمان بیرون می آید همان درجه دکتری یا استادی را بگیرد و در سایر شهرها که نسبتاً عایداتش کمتر است بگرفته مدارس مقدماتی باسم مدارس طلبة علوم دینی تأسیس میکنیم که فارغ التحصیل های این مدارس بتوانند در آن مدارس عالی وارد بشوند که همین طریق میتواند علوم قدیمه علوم معقوله و منقوله آباء و اجدادی خودمان را حفظ و نگاهداری کنیم.

رئیس آقای اورنگ

اورنگ - بنده فقط در این مورد دوم يك توضیحی میخواستم بطلب ماده دوم این است دانشگاه دارای شعب ذیل خواهد بود اول علوم معقول و منقول دوم علوم طبیعی و ریاضی سوم ادبیات و فلسفه بنده را اعتقاد این است که آن جمله اول که مرقوم فرموده اید علوم معقول و منقول معقول در بین فارسی زبان ها یعنی همان فلسفه که فلسفه را به قیمت کرده اند ریاضیات طبیعیات الهیات و الهیات را فلسفه می گویند بنده نظرم این است که اگر آن معقول و منقول که گذاشتم این همان

فلسفه است این فلسفه که در هر دو ادبیات و گفتنی و این زیاد است اگر غیر از این است و علم دیگری است بفرمایید اگر همین است علت تکرار این چیست؟
رئیس اورنگ - در نه فلسفه در مسئله علوم معارف جهت یکی اینکه آنچه از سابق بوده است باید کمتر گذاشت و تمام آنچه را که در روز دارند باید گرفت يك سابقه دیگر هم این است که آنچه را که سابق داشتیم و اینها هم يك چیزهایی است که مورد توجه است باید حفظ کنیم و آنهایی هم که تازه پیدا شده است باید کسب کرد (صحیح است) بنده شخصاً تا يك اندازه بنمایم باین نظر هستم. جلال الله تصدیق میفرماید حضرتعالی نسبت به از جمله اشخاصی که عقیده شان این است که متأخرین در رشته معقول هیچ کار نکردم اند (اورنگ - نخیر ابدأ) هستند يك کاری که تصور میکنند اروپائی ها و متجددین در رشته معقول وارد نیستند خیر در رشته معقول وارد هستند خیلی تحقیقات عالی هم کرده اند در این موضوع اما رویه و سبک خیلی تفاوت دارد با قدیم نمی خواهم عرض کنم متفاوت دارد متفاوت ندارد اما طریق و رویه فرق دارد حالا ما معتقدیم که آن طریق و رویه سابق را هم نباید بگذاریم بیرون شود مبنی و فراموش بشود آنگاه بگرفته خصوصی هم در آنجا باید داشته باشیم و این اصطلاح میخواهد آمدیم در وزارت معارف يك نظری گرفتیم که آن رشته قدیم را اعم از معقول یا منقول تمام معقول و منقول بخواهیم و رشته جدید را بان اسمی که حالا مصطلح است. مطلب این است.

اورنگ - صحیح است. بعدا چون حل گشت آسان شود رئیس - آقای میرزائی

میرزائی - بنده در این حال که خیلی خوشوقت هستم که امروز باین لایحه رأی خواهیم داد و اگر آن لایحه ایست که آرزوی همه مردم ولی يك جنبی را هم میخواهیم تذکر بدهم در ضمن مذاکراتی که آقایان همکاران محترم

فرمودند این قسمت کدام میکنم گفته نمود آن این است که بقیه بنده باید توجه بیشتری به مدارس ابتدائی بشود يك جمله را آقای دکتر ملك زاده فرمودند که شاگردانی که از ولایات می آیند با شاگردانی مرکز هم فرود بیایند اما علت را ذکر نفرمودند. بنده خردم قبل از آمدن مرکز خصوصا در خدمت آقای دکتر ضیاء رقیم برای تاسیس و دیدن مدارس ابتدائی مشغول حقیقه هر کس ببیند آن وضعیت را رفت میکند زیرا که از حیث حفظ الصحه هیچ رعایت نمیشود و بالاخره برای این مدارس بدترین علمها در نظر گرفته شده است و در قسمت نظافت هیچ رعایت نمیشود و معلمین خوب هیچ ندارند البته وقتی کار پایه نداشت عمارت درست نمیشود وقتی ما بنای میخواهیم بکنیم اول باید بنی او را محکم بریزیم که باقی بماند وقتی بنی باشد مدرسه ابتدائی ناقص باشد و شاگرد از آنجا ناقص بیرون بیاید آنوقت دانشگاه چه نتیجه برای ما خواهد داشت این بود که خواستیم استدعا کنیم آقای کفیل وزارت معارف يك توجه بیشتری خاصه به مدارس ابتدائی ولایات فرمایند زیادی مدرسه وقتی شاگرد خوب بیرون ندهد چه نتیجه دارد کم باشد و خوب بهتر است این قسمت را خواستیم تذکر بدهم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادی را چه بخواهد دوم شده است.

پیشنهاد آقای مجد ضیائی

در ماده دو اصلاح ذیل را پیشنهاد مینماید:

ماده دوم - دانشگاه دارای شعب ذیل خواهد بود که هر يك از آنها موسوم به دانشگاه خواهد شد.

رئیس - ماده سوم قرائت میشود:

ماده سوم - رئیس دانشگاه در آغاز افتتاح بر حسب پیشنهاد وزیر معارف بموجب فرمان همایونی تعیین و بعد بر حسب پیشنهاد شورای دانشگاه و موافقت وزیر معارف بموجب فرمان همایونی منصوب خواهد شد.

اداره کردن دانشگاه بعد از رئیس است معاون دانشگاه

و رؤسا و معاونین و استادان دانشکدهها بر حسب پیشنهاد رئیس دانشگاه از طرف وزیر معارف منصوب میشوند سایر مناصب بر طبق مقررات این قانون از طرف رئیس دانشگاه تعیین میشوند.

ماده ۱ - مدت خدمت رئیس دانشگاه و رؤسای دانشکدهها سه سال است بعد از انقضای این مدت ممکن است مجدداً انتخاب شوند.

ماده ۲ - رئیس دانشگاه مجاز است علماء و دانشمندان ملکوتی و خارجی را بر حسب پیشنهاد شورای دانشگاه و تصویب وزیر معارف بصورت افتخاری دانشگاه بپذیرد.

رئیس - اشکالی ندارد (گفته شد - خیر) ماده چهارم قرائت میشود:

ماده چهارم - شورای دانشگاه از اشخاص ذیل تشکیل میشود:

رئیس دانشگاه که سمت ریاست شوری را خواهد داشت.

معاون

رؤسای دانشکدهها

لاقل يك نفر استاد بنیادین یکی از هر يك از دانشکدهها رئیس - اشکالی نیست (اظهاری شد) ماده پنجم قرائت میشود:

ماده پنجم - وظائف شورای وزیر برقرار ذیل است:

تعیین شرایط ورود محصل بدانشگاه - تدوین دستور تحصیلات دانشکدهها - تعیین شرایط گرفتن درجه و تصدیق نامه و دیپلم - تهیه نظامنامه های لازم جهت امتحانات و پیشرفت کار دانشکدهها - اظهار نظر در مورد اشخاصی که بسمت استاد و دانشیار از طرف شورای هر دانشکده پیشنهاد شده اند - پیشنهاد هر افتخاری که موجب ترقی و اصلاح کار دانشگاه باشد - معاونت و کمک فکری یا رئیس دانشگاه.

رئیس - اشکالی نیست. ماده ششم قرائت میشود:

ماده ششم - هر يك از دانشکدهها دارای شورای

خواهد بود هر کس از معادن و املاک در تحت ریاست رئیس پلیس و...

و نظایر و لیکهلات شورای وزیران به موجب نظامنامه خواهد بود که از ترمیم شورای دانشگاه گذرند...

رئیس - نظری نیست (گفتند - خبر) ماده هفتم فرائض میبود

ماده هفتم - دانشگاه دارای شخصیت حقوقی میباشد و نمایانگی آن بهر دو رئیس است و از لحاظ اداری و مالی دانشگاه مسئول و تحت مسؤولیت و نظارت وزارت معارف خواهد بود.

رئیس - نظری نیست (بعد از نمایندگان - خبر) ماده هفتم فرائض میبود.

ماده هفتم - دانشگاه میتواند در مقابل امور علمی و فنی که اشخاص و مؤسسات غیر رسمی رجوع نمایند بر طبق نظامنامه مخصوص حق الزحمه دریافت دارد - و چوهی که از این راه عاید میبود و همچنین اجانه مالی که اشخاص مختلف میدهند و عایدات دیگر باستاند دانشگاهی که از محلین دیوالت میبود بحساب جدا گانه در تحت نظر رئیس دانشگاه جمع آوری و با ترمیم وزیر معارف بهسازی که در شورای دانشگاه پیشنهاد میبود خواهد رسید و وزارت معارف در حساب آن حق نظارت خواهد داشت.

بهره - و نمایانگی اشخاص با مؤسسات بعنوان رئیس و امثال آن جهت امر خاص به دانشگاه تقدیم میکنند اداره آنها با دانشگاه است این فرائض عایدات باید مطابق مقررات کشوری که در صورت ضرورت و تعدیل آن به صرف دیگر چالش نیست صورت عایدات و مخارج همواره بوزارت احوالی تقدیم خواهد شد دانشگاه در رد و قبول هدایای دیگر آزاد است.

رئیس - ماده نهم فرائض میبود:

ماده نهم - فروع التعلیمی و لیکه های دانشگاه ها که بر حسب مقرراتی که با موافقت نظر وزارت معارف وضع خواهد شد

اول و دوم - استاد و دانشیار که باید علاوه بر داشتن شرایط مقرر در فقرات ۱ و ۳ و ۴ ماده دوم قانون استخدام کشوری - استاد کتر از سی سال و دانشیار کتر از بیست و پنج سال انداخته باشند و در رتبه که تدریس نمایند درجه علمی آنها را شورای عالی دانشگاه دکتری با معادل آن تشخیص دهد.

سوم - دبر که باید لائیل واجد شرایط معاینه مدارس متوسطه باشد و بر طبق مقررات مربوط به معاینه مذکور استخدام خواهد شد سایر معالجه معین از قبول تصدیق لایزالوارها و کارخانه ها و اعضای کتابخانه و امثال آن و اعضای داری تابع مقررات قوانین عمومی خواهند بود.

بهره - رئیس کتابخانه باید از جهت درجه علمی کتر از دبر باشد و بهر آن قرار نیز استخدام شود.

رئیس - آقای دینی

دینی - بنده تذکر مختصری میخواهم بآقای کابل وزارت معارف بدهم و آن این است که اساساً هر قدر يك وزارتخانه با يك حکم دینی دینی بازم باشد برای کار بهتر است یعنی رئیس دانشگاه باشد و بنده معجب میگردم که آقای کابل وزارت معارف چه طور دست و پای خودشان را توی پوست کرد و بگذارند و خودشان را مله می کنند بنده خیال میکنم وزارت معارف هر قدر آزادی باشد بهتر میتواند کار کند قانون فقط باید کلیات و نکات اساسی و کلی را بیک وزارتخانه اجازه بدهد اول چیزهایی را باید بنظر خود آن وزارتخانه گذاشت مثلاً ملاحظه بنرمالری در اینجا باید کرده اند که حتماً باید

این شخصی که دانشیار با استاد است بیست و پنج سال داشته باشد یا سی سال داشته باشد این چه تقیدی است اگر آمد شخصی بیست و دو سه سال داشت و توانست دینی را خوب درس بدهد (چند نفر از نمایندگان - میبود) فرض است فرض یعنی چه يك کسی در سن بیست و سه سالگی شبیهی را خوبی خوب درس بدهد یعنی بدرجه استادی این چه ضرر دارد یا اینکه در مسئله کتابخانه ترش است که حتماً کتر از دبر باشد یعنی بدرجه علمی مدرسه متوسطه باشد ممکن است يك کسی اصلاً بلد باشد معلمی کند ولی اطلاعاتش در کتابخانه خوب باشد آدم فاضل باشد و کتاب را خوب بشناسد مرد مطلع و فاضل باشد اینها مثالهاست ندارد مقصود این نیست که اینها بد است غرض این است که اینها را وزارت معارف در نظامنامه بنویسد اینها چیزی نیست که حتماً جزو قانون شده و بعد دچار زحمت بشوند.

کلیل وزارت معارف - بعضی از آقایان نمایندگان اعتراض میفرمایند که این قانون خیلی مبهم است و باید بعضی چیزها افزوده شود بعضی دیگر از قبیل آقای دینی بفرمایند که خیلی ماضل است و باید ارزش کم کرد و در حد وسط بنده میدانم چه طور باید در نظر گرفت (دکتر طاهری - همین لایحه حد وسط است) و اجمع بین و درجه علمی که فرمودند بنده متفهم که نباید برای استاد و دانشیار سی سال شد زیرا فقط صرف تحصیلات و کلاس کافی نیست باید معلوم علاوه بر این تحصیلات مرتب تجربه آموخته باشد اطلاع پیدا کرده باشد این است که همیشه ملاحظه بفرمایند دو دارالمعلمین ها يك پیر مرد هائی با هر های سفید و قد های خمیده می روند درس میدهند خیلی کم اتفاق می افتد که يك معلم جوانی برود آنجا درس بدهد قادر اطلاع میافتد علاوه بر این عمل هم نوبت اینرا الآن در مملکت ما بواسطه نظام تحصیلات بکثرت جوانی که میخواهد دوره تحصیلی را مرتباً انجام دهد و وظائف اجتماعی خودش را مانند

نظام وظیفه انجام دهد و آنوقت وارد خدمت شده باشد باید بیست و هشت سال داشته باشد از سن هفت سالگی شروع میکنند شش سال ابتدائی و شش سال متوسطه و سه سال هم تحصیلات عالی میکنند بعد هم یکسال خدمت نظام وظیفه را طی کند آنوقت ما بیست و پنج سال معین کردیم و درجه علمی هم که ما همین کردیم گفتیم کمتر از این نباشد یعنی اقلاً باید لیسانس باشد هر چه در درجه علمی بیشتر دقت شود بهتر است زیرا اشخاصی که عالم و دانشمندند و درجه علمی دارند بواسطه مناسبت و عزت نفس کتر می آیند سراغ دولت و اشخاصی که سراغ دولت می آیند و میخواهند استخدام شوند غالباً اشخاصی هستند که درجات علمیشان محل تردید است و بهترین واسطه فشار می آورند باین جهت درجه علمی باید قید شود که دولت بتواند اشخاص لایق و صالح و فاضل انتخاب کند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است:

رئیس - ماده یازدهم فرائض میبود:

ماده یازدهم - از آغاز سال تحصیلی ۱۳۱۲ و بعد دانشگاهیان و استادانی که طرف احتیاج دانشگاه می شوند با سابقه و مطابق نظامنامه مخصوص تعیین خواهند شد.

رئیس - ماده دوازدهم:

ماده دوازدهم - در طول مدت خدمت باستاندانت و دانشیاران ممکن است ده مرتبه اضافه حقوق داده شود و اعطای اضافات از مرتبه اول الی سوم هر دو سال در مرتبه بعد هر سه سال یکمرتبه یا شرایط ذیل خواهد بود.

۱ - ابراز لیاقت و استحقاق بر طبق نظامنامه مخصوص

۲ - پیشنهاد رؤسای دانشکده ها

۳ - تصویب شورای دانشگاه

رئیس - ماده سیزدهم فرائض میبود:

ماده سیزدهم - میزان حقوقی درجه اول دانشیار همه ساله بر طبق قانون بودجه معین خواهد شد اضافه حقوقی که در درجات اول نامعین دریافت خواهد

نمود مساوی خواهد بود با هشت يك حقوق ماقبل و در درجه نهم و دهم با خمس حقوق ماقبل در مواقع ترفیع برتبه استادی و یا ریاست دانشکده و یا ریاست دانشگاه عشر حقوق مقام مادون اضافه خواهد شد و پس از آن نیز اضافه حقوق که در باقی درجات دریافت خواهد کرد نادرجه هشتم مساوی خواهد بود با هشت يك و در درجات نهم و دهم با خمس حقوق ماقبل
تبصره - حقوق ماهانه درجه اول دانشیار در سال تحصیلی ۱۳۱۳-۱۴ بمیزان يك هزار ریال است.

رئیس - ماده چهارم قرائت میشود:

ماده چهاردهم - ریاست هر رشته از دروس برعهده استاد همان رشته است برای ترفیع برتبه استادی علاوه بر پیدا شدن محل تدریس باید لااقل پنجسال دانشیار بوده در رشته خود قبلی ابراز کرده باشد که مورد قدر شناسی و تصویب شورای دانشکاه واقع شود.
رؤسای دانشکده ها و دانش سرهای عالی پس از کسب نظر شورای دانشکده مربوطه از بین استادان و رئیس دانشکاه از بین رؤسای دانشکده ها انتخاب میشود و انتخاب معاون دانشکاه و معاون دانشکده ها از بین استادان بعمل خواهد آمد.

رئیس - ماده پانزدهم قرائت میشود:

ماده پانزدهم - مادامی که معلم واجد شرایط مذکور در ماده ده بعدی کافی برای استخدام یافت نشود ممکن است از اشخاصی که در رشته از علوم و با ادبیات بمقامی شایع رسیده و شورای دانشکاه لیاقت آنها را تصدیق کرده باشد بطور کثرت استخدام شود.

رئیس - ماده شانزدهم قرائت میشود:

ماده شانزدهم - اشخاصی که در سال تحصیلی ۱۳۱۲ و ۱۳۱۳ در مدارس عالی مشغول خدمت بوده اند چنانچه واجد شرایط نادرجه در ماده ده این قانون باشند معلم رسمی دانشکاه خواهند بود درجه و حقوق آنها را وزارت معارف بموجب نظامنامه مخصوص و بر طبق آخرین حقوق تدریس در سال تحصیلی ۱۳۱۳ - ۱۴ با رعایت

و در مرکز مشغول تدریس بودند واقع شده و بنده می خواستم عرض کنم که اگر قبول فرمایند يك بصره تقدیم کنم که در شور دوم این قسمت اصلاح شود مطابق آن قانونی که در اسفند ماه گذشت آن اشلی که ما قائل شدیم در آنجا معین میکند که هر کسی در سال ۱۳۱۲ هر حقوقی گرفته است بالاخره پایه رتبه او می شود يك اشخاصی هستند که از حیث معلومات طرف مقابله با معلمین مدارس مرکز بستند و خارج از مرکز رفته اند با يك حقوق خیلی زیادی فرض کنید صد تومان صد و بیست تومان و بود تو مانف و برخلاف اشخاصی که معلومات زیادی دارند يك عده از آنها دیپلم لیسانس دارند در طهران کار نمیکردند حقوقشان مثلاً شصت تومان بوده و مطابق آن قانون مستخدم رسمی شناخته میشوند بعقبه بنده چون نظر تشویق اشخاص فاضل است و مورد هم دارد در بصره این ماده قید شود که هر کدام از معلمین که دارای پنجسال شش سال سابقه تدریس هستند آنها را می توانند با درجانی که در قانون هست مستخدم قرار بدهیم نه اینکه ماخذ را حقوق قرار بدهیم باین جهت بنده بصره تقدیم میکنم و برای اینکه وقت مجلس را نگیرد توضیح زیادی نمی دهم در کیسیون خود بنده می آمم و در آنجا عرض میکنم که مورد توجه شود.

رئیس - پیشنهادی از آقای دکتر طاهری در اصلاح تبصره ۳ رسیده است.

پیشنهاد آقای دکتر طاهری

پیشنهاد میشود در آخر تبصره ۳ ماده ۱۶ اضافه شود و چنانچه مستخدمین شکایتی داشته باشند که راجع به تشخیص رتبه با اضافه حقوق یا ترفیع آنها باشد مرجع کلبه مراجعات استخدامی دیوان عالی تمیز خواهد بود.

رئیس - ماده هفدهم قرائت میشود:

ماده هفدهم - ترتیب محاکمه اداری اعضاء دانشکاه به

موجب نظامنامه خاصی است که از طرف شورای دانشکاه تنظیم و تصویب هیئت وزراء رسیده باشد.
رئیس - ماده هیجدهم قرائت میشود:
ماده هیجدهم - مواد ذیل از قانون استخدام کشوری در مورد رؤساء و معاونین دانشکاه و استادان و دانشیاران بجز خواهد بود مواد ۶ - ۷ - ۸ - ۹ - ۱۱ - ۱۴ - ۱۹ - ۲۸ - ۲۹

رئیس - ماده نوزدهم قرائت میشود:

ماده نوزدهم - رؤساء و معاونین دانشکاه و استادان و دانشیاران میتوانند با بیست و پنج سال خدمت و با با شصت سال عمر و هر قدر سابقه خدمت تقاضای تقاعد نمایند دولت نیز میتواند با دارا بودن شصت سال عمر و لااقل بیست سال خدمت آنها را متقاعد سازد - مابقی شرایط تقاعد آنها بر طبق فصل چهارم قانون استخدام کشوری با رعایت اصلاحاتی که در آن بعمل آمده خواهد بود با مستثنای جزه (د) از ماده واحده اصلاحیه ماده ۴۳ قانون مذکور.

رئیس - ماده بیستم قرائت میشود:

ماده بیستم - دانشکاه با اشخاصی که در رشته از علوم با ادبیات بمقامی شایع رسیده و شورای عالی دانشکاه پس از مذاقه کامل احراز لیاقت آنها را تصدیق نماید با تصویب وزیر معارف درجه دکتری افتخاری اعطاء خواهد نمود.

رئیس - ماده بیست و یکم قرائت میشود:

ماده بیست و یکم - وزارت معارف نظامنامه که بر طبق ماده ۱۶ برای اجرای این قانون ضرورت دارد بعد از تصویب کیسیون معارف مجلس شورای ملی بموقع اجرا خواهد گذارد.

رئیس - آقایانی که بورود در شور دوم این لایحه موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

آقای رئیس اداره صنعت

۵ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای رئیس اداره كل صناعت (رئیس اداره صناعت (مصطفی قلیخان بیان) - لایحه ایست راجع باستخدام سبزو کونمان - مهندس تقدیم میشود (۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه | رئیس - اگر آقایان موافقت میفرمایند جلسه را

ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده پنجشنبه ۲۷ اردیبهشت ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور لوابیح وزارت عدلیه (مجلس نیمساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع به سواد اسناد سجلی

ماده واحده - از تاریخ اجرای این قانون سواد صدق کلبه اسناد سجلی و آن قسمت از دفاتر سجلی که مربوط باشناس ذی ضم است فقط در صورتی معتبر و در محکم - محاضر رسمی - ادارات دولتی - بلدییه ها و مؤسسات ملی پذیرفته میشود که از احصائیه کل یا شعبات آن صادر شده باشد .

بأوراق ذیل باین ترتیب تمبر الصاق میشود :

الف) هائی که برای اوراق هويت صادر میشود - يك ريال

ب) هرگونه تصدیقی که از طرف سجل احوال از روی مندرجات اسناد سجلی بر طبق تقاضا باشناس باید داده شود

سواد صدق اسناد سجلی - سه ريال

۲ - کلبه اعلامیه های ازدواج - يك ريال

۱ - کلبه اعلامیه های صلاح - ده ريال

صدور اوراق هويت مجنی خواهد بود .

تبصره ۱ - وزارت مالیه مکلف است عهده حاصله از محل فوق را (بعد از وضع چهل هزار ريال منظور در جزء پنج قسمت چهار بودجه سال ۱۳۱۲ ملکی) برای طبیح اوراق و مخارج مربوطه باین امر و تکمیل تشکیلات اداره احصائیه کل یا شعبات اداره مزبور بگذارد .

تبصره ۲ - کسانی که تا این تاریخ تکالیف مقرر در مواد ۱-۲-۳-۴ قانون مصوبه ۲۰ مرداد ماه ۱۳۰۷ احصائیه و سجل احوال کل ملکات را انجام نداده اند از تعقیب معاف و نیز اشخاصی که بموجب قانون مزبور محکوم بحکم قطعی شده ولی هنوز حکم اجرا نشده است از مجازات معاف خواهند بود و اجازه داده میشود در مدت یکسال از تاریخ تصویب این قانون یاخذ ورقه و ثبت وقایع مبادرت نمایند - پس از اتمام یکسال متظلمین بر طبق ماده ۷ قانون مصوب ۱۱ آذر ماه ۱۳۱۰ مورد تعقیب قرار خواهند گرفت .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و سوم لودی هشت ماه یکم هزار و سیصد و سیزده شمس بمصوب مجلس شورای ملی رسید رئیس مجلس شورای ملی - دادگر